

BIJEENKOMST SAMENWERKENDE GEMEENTEN ZUID-LIMBURG

SITTARD-GELEEN
19-11-2025

Bijeenkomst Samenwerkende Gemeenten Zuid-Limburg

Programma:

14u00 – 14u10 : Welkom

14u10 – 14u20 : Project Aziatische duizendknoop

14u20 – 14u30 : Samenwerkende gemeenten Zuid-Limburg – jaarprogramma 2026

14u30 – 14u40 : Dennenprocessierups

14u40 – 14u55 : Evaluatie beheersing Eikenprocessierups 2025 + PVA Programma 2026

14u55 – 15u10 : PAUZE

15u10 – 17u00 : Aziatische hoornaar

Project Aziatische duizendknoop

provincie limburg

gesubsidieerd door de Provincie Limburg

Project: Aziatische duizendknoop

Doelstellingen :

- Uitwisseling van kennis en ervaringen t.a.v. beleid, beheer en uitvoering.
- Voorlichting door folders, website, borden,...
- Kennisbijeenkomsten en periodiek overleg met samenwerkende gemeenten, provincie, terreinbeheerders, aannemers, afvalinnemers, ontwikkelaars, wetenschap.
- Uitvoeren van pilots, waarbij zonder inmenging van commercie wordt getoetst op:
 - ✓ a) effectiviteit(en resultaten op termijn)
 - ✓ b) bewerkelijkheid in uitvoering
 - ✓ c) kosten

Project: Aziatische duizendknoop

Kaders project Aziatische duizendknoop:

Binnen dit project wordt er een plan van aanpak voor gebiedsgerichte samenwerking bij de bestrijding van de Aziatische duizendknoop ('Niet unielijsort die een bedreiging kan vormen voor de Limburgse biodiversiteit') opgesteld voor de samenwerkende gemeenten in Zuid-Limburg.

Kernopdrachten:

1. Inventarisatie van groeihaarden Aziatische duizendknoop in Zuid-Limburg.
2. Kaart met groeihaarden met eigenschappen van plant en omgeving.
3. Organisatie van 5 kennisbijeenkomsten, werkbezoek aan gemeente Amsterdam en symposium.

Project: Aziatische duizendknoop

1. Inventarisatie van groeihaarden Aziatische duizendknoop in Zuid-Limburg:

Aan de samenwerkende gemeenten is gevraagd:

- Zijn de locaties van de groeihaarden bekend?
- Is er beleid gevormd omtrent beheersing Aziatische Duizendknoop?
- Is er budget(incidenteel / structureel) voorzien voor de beheersing?
- Is er een beheerplan of is er het voornemen is om een plan op te stellen?

Project: Aziatische duizendknoop

2. Kaart met groeihaarden met eigenschappen van plant en omgeving.

Status:

- **Geïnterpreteerd:** Haard is bekend evt. voorzien van paspoort.
- **Behandeld:** Haard is behandeld (beheers- of bestrijdingsmethode).
- **Nazorg na bestrijding:** Haard is bestreden, maar wordt gemonitord.

Project: Aziatische duizendknoop

S

Groeihaarden Aziatisc...

Samenwerkingsverband Zuid-Limburg

Geïnterpreteerd

Benzenrade bos - Heerlen

De Koumen 2 - Heerlen

De Koumen 3 - Heerlen

De Koumen 4 - Heerlen

... Nog 180 meer

Behandeld

Trichterweg - Eijsden-Margraten

Dorpsstraat - Mheer - Eijsden-Margraten

Past. Gilissenstraat - Mheer - Eijsden-Margra...

Ronddelenstraat - Mheer - Eijsden-Margraten

... Nog 161 meer

Nazorg na bestrijding

Project: Aziatische duizendknoop

The screenshot shows a GIS application interface. On the left, there is a map with a toolbar and an object list. The object list contains six entries, each with a number in a pink circle, an ID, and a location name. The data entry form on the right is highlighted with a red circle. It contains several dropdown menus for recording plant characteristics and environmental factors.

Objectenlijst
1 INVEX0 80104 841 Vossepark
2 INVEX0 00978 844 Zwaluwstraat
3 INVEX0 00078 864 Bongaertslaan
4 INVEX0 00910 842 Vrieheidepark
5 INVEX0 843 Vrieheidepark
6 INVEX0 00945 871 Willemstraat

Haard - Leeftijd
Tussen 0 en 3 jaar

Haard - Hoogte stengels
Vanaf 1 meter - 2 meter

Haard - Aantal stengels per m2
00 - 05 stuks

Haard - Maximale stengeldoorsnede op 10 cm MV
2 - 0.6 tot 2 cm

Haard - Zaadvorming
3 - Schouw voor periode zaadvorming (aug)

Haard - Bloeiwijze
2 - Vrouwelijk (hangende bloeiwijze)

Risico - Verspreiding - Afstand open water
1 - Minder dan 2.5 m

Risico - Snoeien groeiplaats
1 - Ja

Risico - Grondverzet
2 - Nee

Risico - Onveilige situatie afstand verharding
2 - 1.5 m en < 5 m

Paspoort:

- 1) Kenmerken van de plant
- 2) Omgevingsfactoren en risico's

Project: Aziatische duizendknoop

3. Organisatie 5 kennisbijeenkomsten & symposium

- ➔ maart en september 2024: Kennisbijeenkomst voor werkvoorbereiders en beleidsmedewerkers
- ➔ september 2024: trainingen in het kader van herkenning en do's en don'ts
- ➔ november 2024 : werkbezoek aan gemeente Amsterdam – modelgemeente betreft beheer Az. Duizendknoop
- ➔ november 2024 : symposium met bestrijders, wetenschappers en beheerders
- ➔ februari 2025 : Deelname aan expertsessie NVWA
- ➔ maart 2025 : bijeenkomst voor beleidsmedewerkers

Werkbezoek Amsterdam

Uitwisseling van kennis, ervaring en werkwijzes tussen Zuid-Limburg en Amsterdam

Symposium

Onderzoek

PILOTS

- ✓ a) effectiviteit(en resultaten op termijn)
- ✓ b) bewerkelijkheid in uitvoering
- ✓ c) kosten

Stappen:

- 1) Oriëntatie: Waar kan een proef worden uitgevoerd?
- 2) Verkenning: Hoe is de situatie?
- 3) Organisatie: Voorbereidingen, sensibilisering
- 4) Uitvoering: Begeleiding en rapportering
- 5) Nazorg: Monitoring op hergroei en omschrijving resultaat

Onderzoek

PILOTS

Methode	Uitgevoerd door
Roots reset-methode	Gemeente Sittard-Geleen
Thermische bestrijding	Gemeente Heerlen en Gemeente Kerkrade
Ontgraven met hergebruik ontgraven grond	Waterschap Limburg
Kokend water	Provincie Limburg
Thermische bestrijding 2.0	Gemeente Kerkrade

Project: Aziatische duizendknoop

BEHEERPLAN AZIATISCHE DUIZENDKNOOP SAMENWERKENDE GEMEENTEN ZUID-LIMBURG

In opdracht van Provincie Limburg

provincie limburg
gesubsidieerd door de Provincie Limburg

Aziatische
duizendknoop gespot?
Meld het.

BEHEREN EN BESTRIJDEN

Aziatische duizendknoop

Van de verschillende soorten
Aziatische duizendknopen is de
Japanse de bekendste in Limburg.
Deze plant kan tot 3
meter hoog worden en heeft
een sterk ondergronds
wortelstelsel.

maaien = zaaien!

Aziatische duizendknoop
verspreidt zich via de eigen wortels en
stengels. Maaien en grondverzet zijn
dan ook de grootste verspreidings-
methodes. De maaimachine zaait de
stengel- en wortelfragmenten verder.

onder de loep

Zelfs de kleinste stengel-
en worteldelen (<1 gram)
kunnen nieuwe groeihaarden
veroorzaken. Verspreiding vindt
plaats via wind, water, grondverzet, maaien en natuurrampen
zoals overstromingen.

De wortels groeien tot aan het
grondwater. In Zuid-Limburg
kunnen de wortels daarom tot
3 meter diep zitten.

grondverzet

Om verspreiding door grond-
verzet te voorkomen, worden
markeringen geplaatst
bij geïnventariseerde groei-
haarden om aannemers
te attenderen op aanwezigheid
van de exoot.

april mei juni juli augustus september oktober november

Ecologisch gezien
verdringt de duizendknoop
inheemse soorten, doordat hij
snel grote gebieden overwoekert.
Omdat natuurlijke vijanden
ontbreken, kan de plant zich
ongecentreerd uitbreiden.

bij het restafval

Twee derde van het gft-afval
wordt direct gecomposteerd. Zo
hebben stukjes duizendknoop
al talloze nieuwe uitbraken
veroorzaakt.

Huishoudens moeten de
plant daarom bij het
restafval gooien en
de gemeente werkt
met gecertificeerde
afvalverwerkers.

infrastructuur

Aziatische duizendknoop
richt schade aan wegen,
bouwwerken en leidingen aan.
De wortels groeien onder
funderingen, wat tot
hoge kosten en
herstelwerkzaamheden leidt.

Project: Aziatische duizendknoop

Uitdagingen:

- ➔ Intern: Goede afstemming tussen bijv. projecten en beheer
- ➔ Goede afspraken met afvalinnemers(ADK aparte afvalstroom?)
- ➔ Goede afspraken met aannemers(markeringen, mutaties beheersysteem)
- ➔ Goede afstemming tussen terreinbeheerders(beleid en beheerplan)

Project: Aziatische duizendknoop

Conclusie en doelstellingen:

Conclusie:

Bewustwording -> Beleid en structureel budget

Alle betrokken partijen dienen verantwoordelijkheid te nemen

Doelstellingen:

- Collectief werken aan beleid waardoor budget gereserveerd wordt
- Voorlichting intern en extern
- Dynamische kaart beheren (Atlas Limburg?)
- Collectief markeringen en infoborden plaatsen
- Kennis en ervaring blijven uitwisselen(toolbox, bijeenkomsten)

Bijeenkomst Samenwerkende Gemeenten Zuid-Limburg

Programma:

14u00 – 14u10 : Welkom

14u10 – 14u20 : Project Aziatische duizendknoop

14u20 – 14u30 : Samenwerkende gemeenten Zuid-Limburg – jaarprogramma 2026

14u30 – 14u40 : Dennenprocessierups

14u40 – 14u55 : Evaluatie beheersing Eikenprocessierups 2025 + PVA Programma 2026

14u55 – 15u10 : **PAUZE**

15u10 – 17u00 : Aziatische hoornaar

Samenwerkende gemeenten Zuid-Limburg

- 15 gemeenten in Zuid-Limburg werken samen door:
 - Kennis en ervaringen uit te wisselen
 - Onderzoek uit te voeren
 - Centraal te communiceren/samen te werken met andere organisaties zoals semi-overheden
 - Deelname aan (inter)nationale panels en expertgroepen
- Thema's: Eikenprocessierups, Dennenprocessierups, Az. duizendknoop en Az. hoornaar.
- Toekomst nog meer uitdagingen in beheersing plagen en invasieve exoten

Samenwerkende gemeenten Zuid-Limburg

Gerealiseerde projecten

- Project in kader van gebiedsgerichte samenwerking Aziatische duizendknoop
- Betrokken bij LIFE-project Eikenprocessierups (ambassadeurgemeenten, proefvelden)
- Dennenprocessierups?
- Aziatische hoornaar?

Partners:

- Provincie Limburg
- Waterschap Limburg
- Natuurorganisaties (Lim. Landschap, Natuurmon.)
- Gemeentelijk Fauna Overleg(GFO)
- Gemeentelijke Gezondheidsdienst(GGD)

Neemt deel aan:

- Internationale expertgroep exoten
- Panel Az. Duizendknoop NVWA
- Panel Az. Duizendknoop WOW-platform
- Kennisplatform processierups

Heeft periodiek overleg met:

- Provinciaal Natuurcentrum Limburg(BE)
- Provincie Antwerpen, Noord-Brabant, Gelderland
- Samenwerkingsverband Gildebor (Twente)
- Euregio Maas-Rijn / Drielandenpark
- Landschapspark Bocagelandschap

[Home](#) [Over](#)

Over samenwerkende
gemeenten Zuid-Limburg

[Lees meer...](#)

Eikenprocessierups

[Lees meer...](#)

Invasieve exoten

[Lees meer...](#)

Website met informatie over
doelstellingen en projecten:

www.samenwerkingz.nl

Jaarprogramma 2026

Samenwerkende gemeenten Zuid-Limburg 2026

- Kennisoverdracht bij de Bestrijding, Beheersing en Beheer van de Eikenprocessierups, Dennenprocessierups, Aziatische duizendknoop, Aziatische hoornaar,

Kernpunten

- Kennis en ervaring delen
- Nieuwe exoten, communicatie
- Discipline en efficiëntie optimaliseren, bestrijding
- Gezamenlijke regie & verantwoordelijkheid
- Samenwerking bevorderen
- Open communicatie
- Financiële verdeelsleutel
- Beheer EPR
- Evaluatie van de processen
- Beleidsformulering

Communicatie met de burger

- Eenduidige communicatie
- Wekelijkse update over de ontwikkelingen van de EPR
- Update in de voortgang van de uitvoering
- Informatiefolders over EPR en Exoten
- Behandelen van de klachten en meldingen

Communicatie met de gemeente

- Eenduidige communicatie
- Wekelijkse update over de ontwikkelingen van de EPR
- Update over planning en voortgang van de EPR
- Inventariseren data EPR
- Bespreken en verzamelen bestrijdingmethoden EPR, ADK en AH
- Eerste aanzet beleidsformulering AH

Werken aan de toekomst

- Afstemming digitalisering
- Digitale kaarten
- Doelname aan kennisgroepen en -platforms(VNG, kennisplatform van LNV en RIVM, intern. Expertgroep)
- Dialoog / samenwerking met andere terreinbeheerders.
- Intensivering beheersing naar beheer (50% minder spuiten).
- Komst van Dennenprocessierups

Actief met exoten

- Samen ontdekken hoe met Exoten om te gaan en hoe dit maatschappelijk en politiek wordt beleefd;
- Actief op zoek naar info met verschillende partners, GFO, marktpartijen, andere overheden, Nationale en Internationale experts (Expertgroep Europa Exoten)
- Ontwikkelen van pilots en kijken naar lopende pilots ,
- Verzamen van data exoten;
- Werkgroepen oprichten om beleid te formuleren en met bespreken en delen;
- Kleinschalig proefjes opzetten binnen de gemeenten;
-

Samenwerkende gemeenten Zuid-Limburg 2026

- Kennisoverdracht bij de Bestrijding, Beheersing en Beheer van de Eikenprocessierups, Dennenprocessierups, Aziatische duizendknoop, Aziatische hoornaar,

Communicatie met de Burger

- Eenduidige communicatie
- Wekelijkse update over de ontwikkelingen van de EPR
- Update in de voortgang van de uitvoering
- Informatiefolders over EPR-bestrijding
- Behandelen van de klachten en meldingen

Communicatie met de gemeente

- Eenduidige communicatie
- Wekelijkse update over de ontwikkelingen van de EPR
- Update over planning en voortgang van de EPR
- Inventariseren data EPR
- Bespreken en verzamelen bestrijdingmethoden EPR, ADK en AH
- Eerste aanzet beleidsformulering AH

Kernpunten

- Kennis en ervaring delen
- Nieuwe exoten, communicatie
- Discipline en efficiëntie optimaliseren, bestrijding
- Gezamenlijke regie & verantwoordelijkheid
- Samenwerking bevorderen
- Open communicatie
- Financiële verdeelsleutel
- Beheer EPR
- Evaluatie van de processen
- Beleidsformulering

Werken aan de toekomst

- Afstemming digitalisering
- Digitale kaarten
- Deelname aan kennisgroepen en -platforms(VNG, kennisplatform van LNV en RIVM, intern. Expertgroep)
- Dialoog / samenwerking met andere terreinbeheerders.
- Intensivering beheersing naar beheer (50% minder spuiten).
- Komst van Dennenprocessierups

Actief met exoten

- Samen ontdekken hoe met Exoten om te gaan en hoe dit maatschappelijk en politiek wordt beleefd;
- Actief op zoek naar info met verschillende partners, GFO, marktpartijen, andere overheden, Nationale en Internationale experts (Expertgroep Europa Exoten)
- Ontwikkelen van pilots en kijken naar lopende pilots ,
- Verzamelen van data exoten;
- Werkgroepen oprichten om beleid te formuleren en met bespreken en delen;
- Kleinschalig proefjes opzetten binnen de gemeenten;
-

Interactie

Voldoet de setting van het samenwerkingsverband zoals we
samenwerken?

Noteer op een geeltje de uitgangspositie voor deelname aan het
samenwerkingsverband voor jouw gemeente.

Bijeenkomst Samenwerkende Gemeenten Zuid-Limburg

Programma:

14u00 – 14u10 : Welkom

14u10 – 14u20 : Project Aziatische duizendknoop

14u20 – 14u30 : Samenwerkende gemeenten Zuid-Limburg – jaarprogramma 2026

14u30 – 14u40 : Dennenprocessierups

14u40 – 14u55 : Evaluatie beheersing Eikenprocessierups 2025 + PVA Programma 2026

14u55 – 15u10 : PAUZE

15u10 – 17u00 : Aziatische hoornaar

Dennenprocessierups

Eigenschappen en status verspreiding

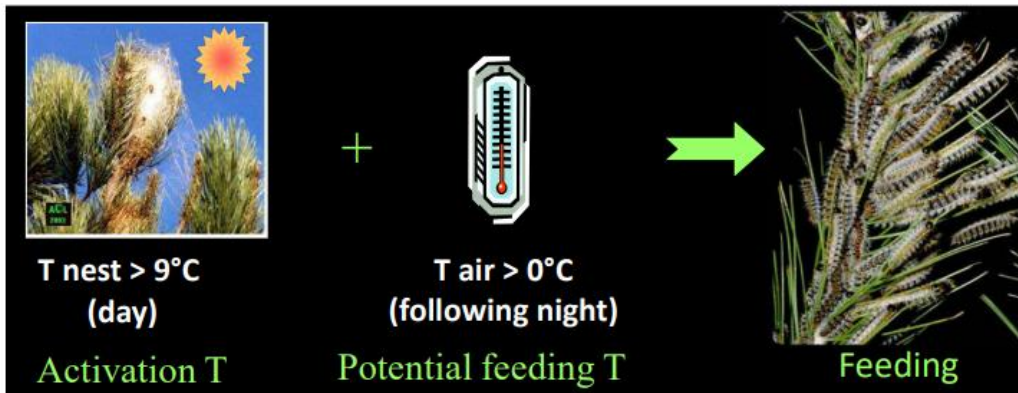
- Waardplanten dennen(pinus) en verwante soorten.
- Brandhaard op dit moment in hoogtelijn Parijs - Nance
- Verplaatsing +/- 5,5 km per jaar
- België weinig waardplanten t.o.v. Frankrijk (barrière)
- Temperatuur vormt ook een barrière

Denneprocessierups

Ecological Applications, 15(6), 2005, pp. 2084–2096
© 2005 by the Ecological Society of America

EXPANSION OF GEOGRAPHIC RANGE IN THE PINE PROCESSIONARY MOTH CAUSED BY INCREASED WINTER TEMPERATURES

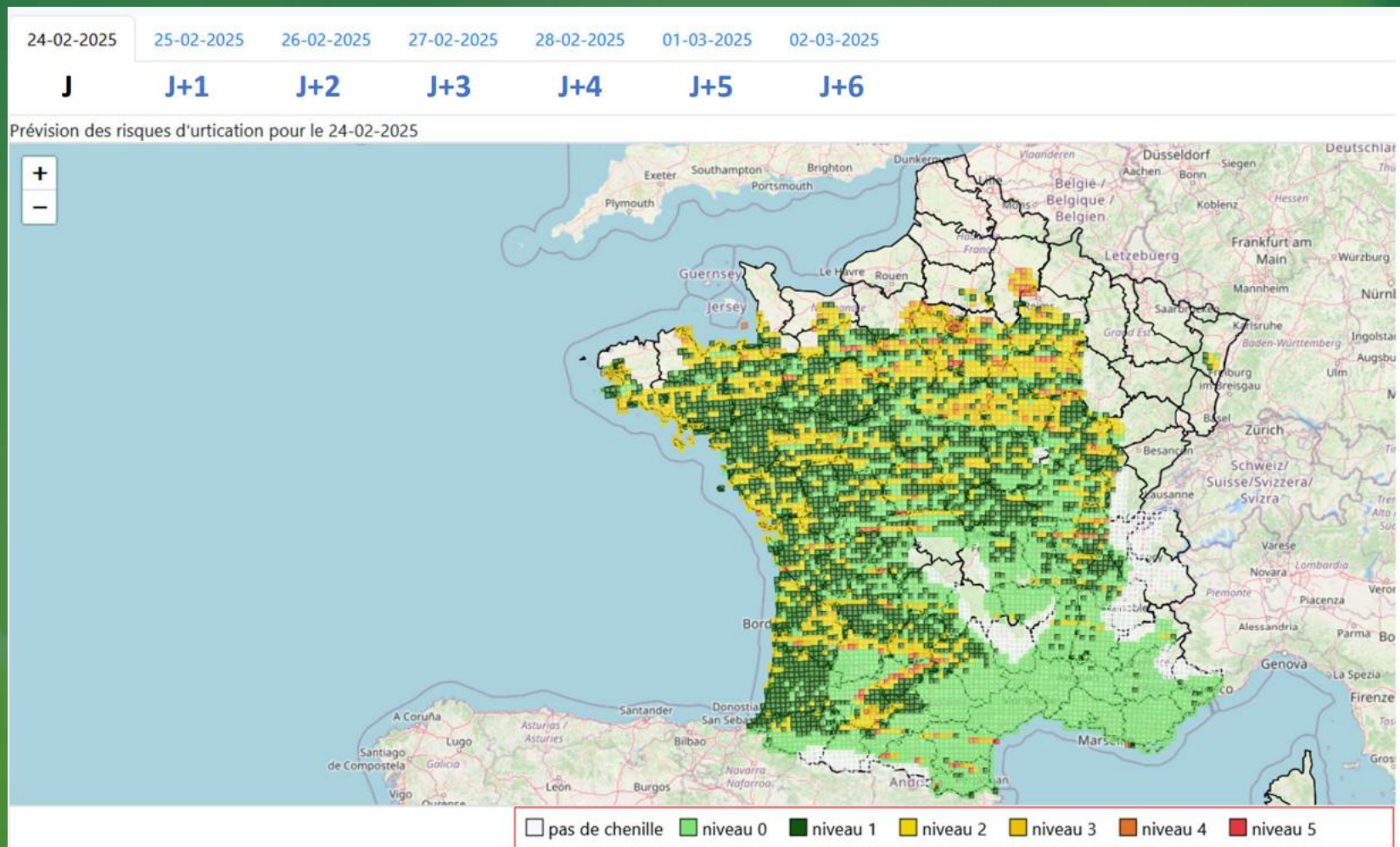
ANDREA BATTISTI,^{1,6} MICHAEL STASTNY,² SIGRID NETHERER,³ CHRISTELLE ROBINET,⁴ AXEL SCHOPF,³
ALAIN ROQUES,⁴ AND STIG LARSSON⁵

Results (Battisti et al. 2005 Ecological Applications):

- Spread rate in France:
5.5 km/yr between 1992 and 2004
- Spread caused by higher temperatures during the cold season
- PPM colony survival closely linked to **larval feeding capability** (long period of moderate cold) – not so much with lethal temperatures

Denneprocessierups

Denneprocessierups

Wat doet Samenwerkingsverband?

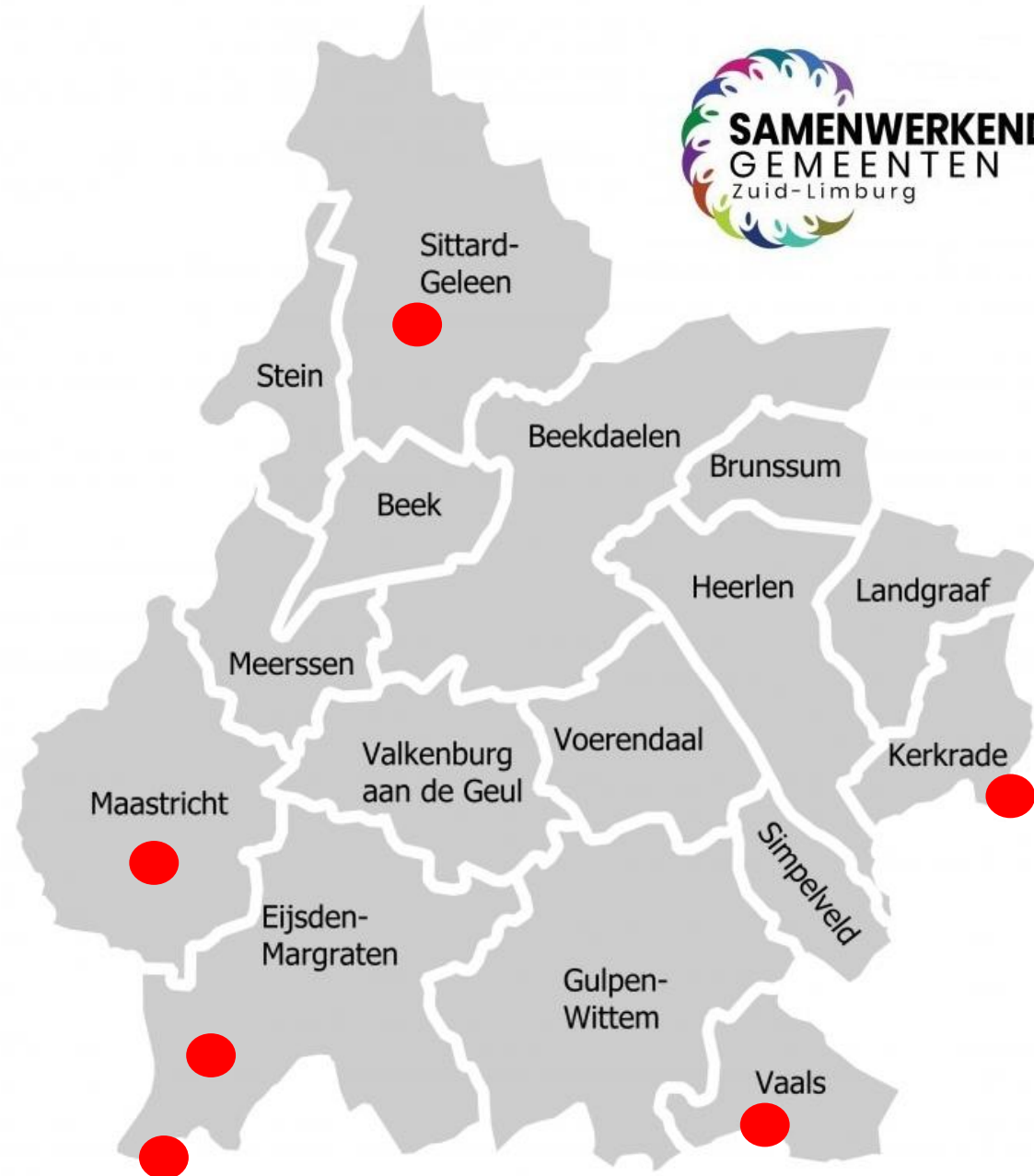
- Samenwerkingsverband in overleg met kennisplatform / RIVM over toekomst (preventie/communicatie/...)
- Samenwerkingsverband blijft vlinders DPR monitoren met feromoonvallen
- Samenwerkingsverband lid van internationale expertgroep exoten

Denneprocessierups

Actie 2025:

Zoals afgesproken tijdens de evaluatie 2024 zijn naar aanleiding van de waarneming van een vlinder Denneprocessierups(DPR) in Luik dit jaar 6 feromoonvallen in dennen(pinus) ingehangen.

Monitoring Dennenprocessierups met behulp van feromoonvallen

VAL 1 : Grens België-Nederland

in samenwerking met Provinciaal Natuurcentrum Limburg(BE)

VAL 2 : Eijsden - Bij de Maas

VAL 3 : Maastricht - stadspark

VAL 4 : Vijlen - Vijlenderbos

**VAL 5 : Kerkrade – Dicht bij grens Duitsland
(Rolduc)**

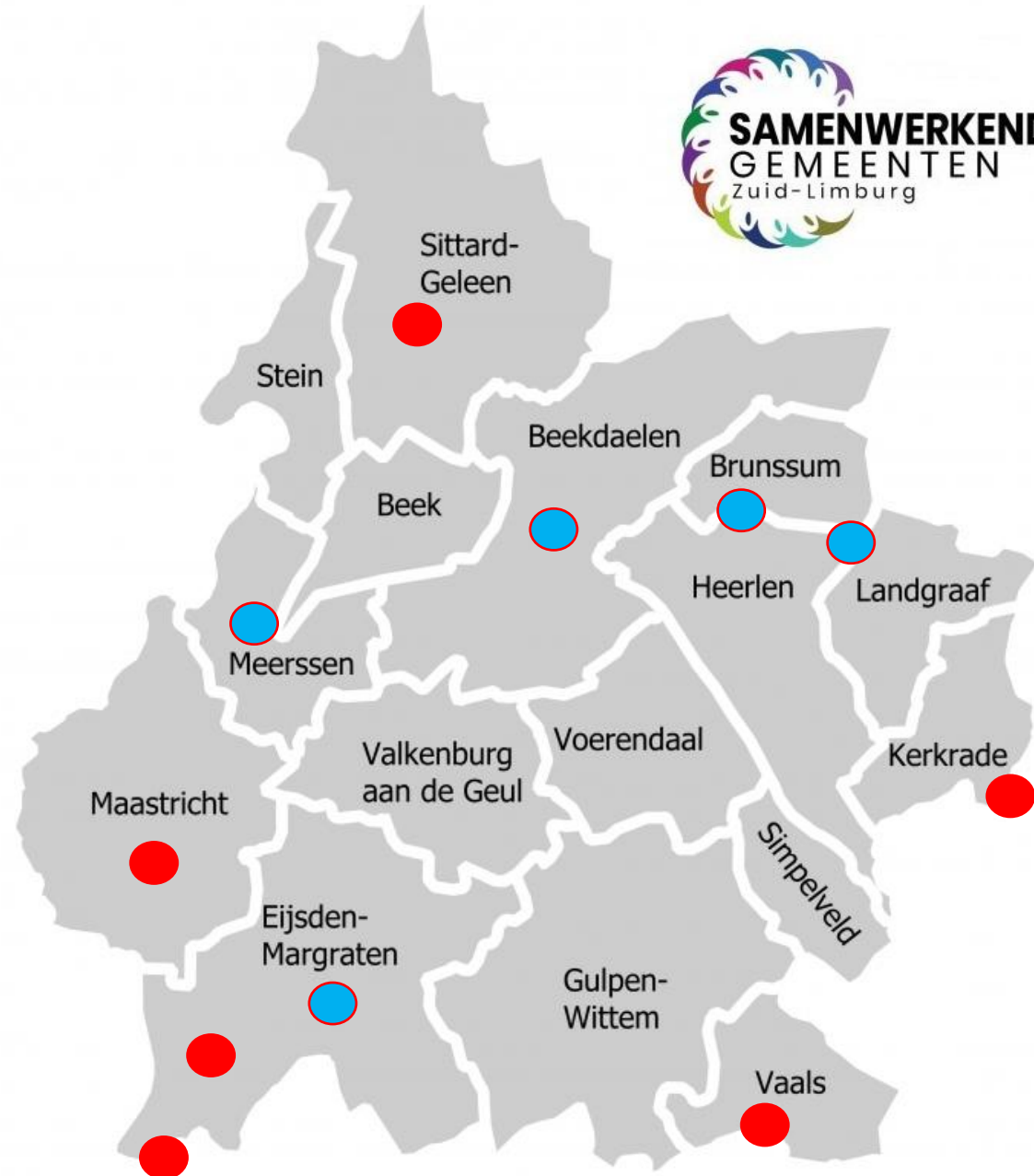
**VAL 6 : Geleen – verbindingsweg tussen
Sittard en Geleen**

Denneprocessierups

Strategie en afspraken voor 2026:

- Extra feromoonvallen inhangen voor monitoring vlinders DPR
- Intensief contact met Frankrijk en België over ontwikkelingen
- Modelteksten beleid en communicatie voor politiek en burger
- Meedenken en informatie vergaren over aanpak ministerie via Platform processierups
- **Ideeën?**

Monitoring Dennenprocessierups met behulp van feromoonvallen

Extra feromoonvallen 2026 :

VAL 7 : Meerssen - Proosdijpark

VAL 8 : Cadier en Keer – Omgeving golfbaan

VAL 9 : Beekdaelen – locatie n.t.b.

VAL 10 : Brunssum – Provinciale weg

VAL 10 : Heerlen - Sterrenwacht

Bijeenkomst Samenwerkende Gemeenten Zuid-Limburg

Programma:

14u00 – 14u10 : Welkom

14u10 – 14u20 : Project Aziatische duizendknoop

14u20 – 14u30 : Samenwerkende gemeenten Zuid-Limburg – jaarprogramma 2026

14u30 – 14u40 : Dennenprocessierups

14u40 – 14u55 : Evaluatie beheersing Eikenprocessierups 2025 + PVA Programma 2026

14u55 – 15u10 : PAUZE

15u10 – 17u00 : Aziatische hoornaar

Eikenprocessierups

Afspraak evaluatie 2024 voor 2025

Vanwege de verwachte lage plaagdruk is afgesproken dat alleen zomer-, winter, en moseiken rondom hotspots(winkelcentra, scholen, sportcomplexen, scoutingterreinen e.d.) werden bespoten

Eikenprocessierups

Terugblik 2025

- **Communicatie:**

- Periodieke communicatie per mail met stand van zaken (voorbereidingen, planning, uitvoering, nazorg)
- Modelteksten voor politiek en burger
- Actieve voorlichting richting media
- Folder
- Website

Eikenprocessierups

Terugblik 2025

- **Planning en uitvoering bespuitingen:**

- Verzamelen van kaarten en sleutels bij gemeenten
- Overleg met aannemers / testen verschillende systemen
- Planning voor uitvoering bespuitingen
- Aansturing bespuitingen / communicatie richting gemeenten

Eikenprocessierups

Terugblik 2025

- **Nazorg :**

- Monitoringen van bomen die niet gespoten zijn
- Meldingen door burgers m.b.t. nesten EPR behandelen
- Nesten laten verwijderen (bij voorkeur gebundeld)

Evaluatie programma 2025

- Lage plaagdruk: Wederom bijna geen eipakketten en 26 vlinders in vallen.
- Voorbereiding en uitvoering goed verlopen.
- Website geactiveerd
- Minder bespuitingen / bepaalde gemeenten (bijna) geen bespuitingen
 - > Hoe werd dit ontvangen bij de politiek en burger?
 - > Zijn nesten waargenomen en verwijderd?
- Redelijke weersomstandigheden voor bespuitingen!
- In heel het verzorgingsgebied minder dan 50 EPR-nesten waargenomen/verwijderd.

Resultaten en prognose

Evaluatieschema eikenprocessierups 2007-2025

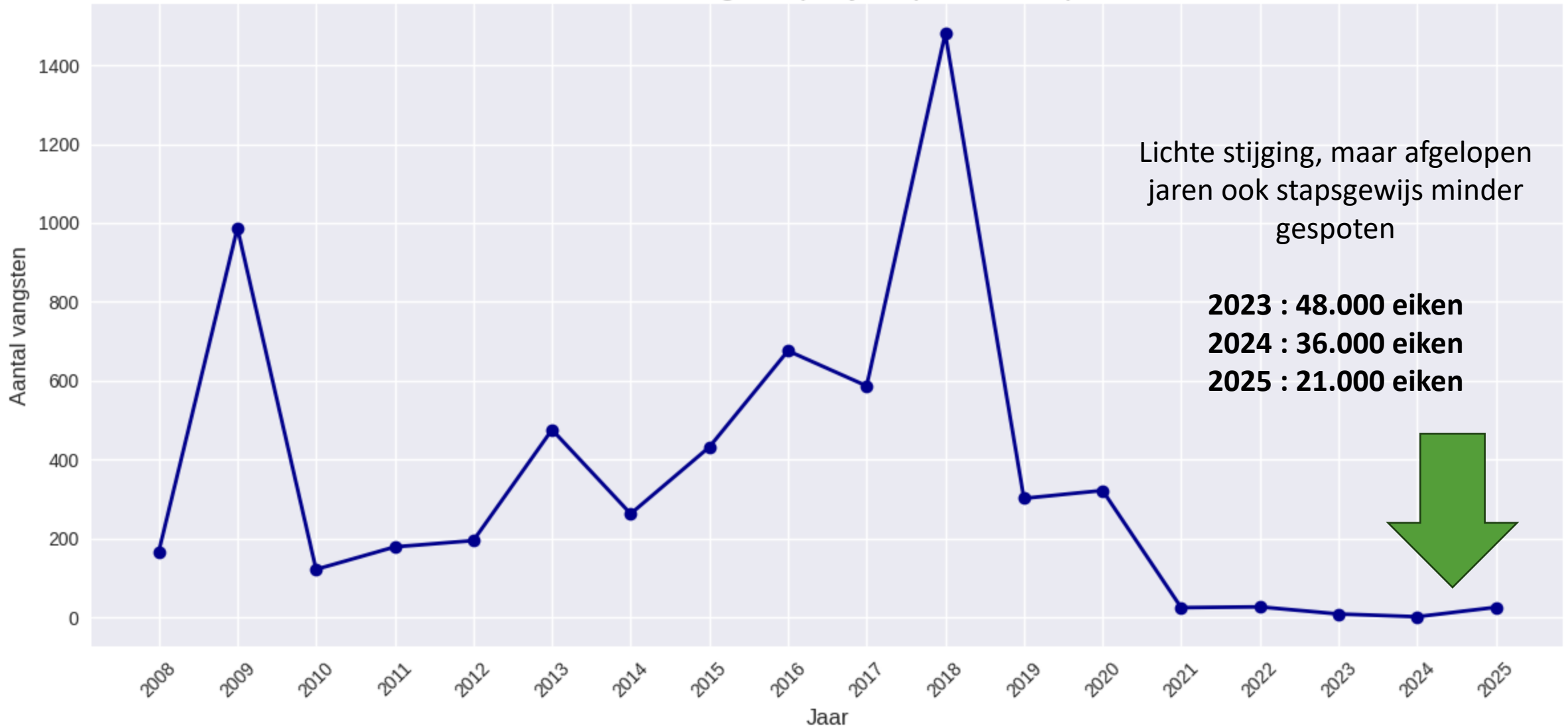
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Eerste rups	5 - 4	15 - 4	6 - 4	7 - 4	2 - 4	10 - 4	18 - 4	30 - 3	11 - 4	4 - 4	29 - 3	10 - 4	3 - 4	6 - 4	1 - 4	12 - 4	15 - 4	1 - 4	3 - 4
Tweede stadium	17 - 4	29 - 4	14 - 4	25 - 4	17 - 4	30 - 4	2 - 5	18 - 4	29 - 4	4 - 5	27 - 4	25 - 4	24 - 4	17 - 4	29 - 4	27 - 4	5 - 5	28 - 4	23 - 4
Derde stadium	1 - 5	13 - 5	7 - 5	12 - 5	27 - 4	10 - 5	19 - 5	28 - 4	12 - 5	15 - 5	8 - 5	5 - 5	8 - 5	1 - 5	25 - 5	8 - 5	20 - 5	11 - 5	10 - 5
Vierde stadium	13 - 5	22 - 5	19 - 5	15 - 6	19 - 5	25 - 5	2 - 6	9 - 5	22 - 5	26 - 5	22 - 5	14 - 5	22 - 5	12 - 5	3 - 6	16 - 5	31 - 5	24 - 5	16 - 5
Nestvorming	22 - 5	17 - 6	11 - 6	29 - 6	11 - 6	11 - 6	23 - 6	4 - 6	3 - 6	8 - 6	31 - 5	31 - 5	20 - 6	28 - 5	9 - 6	31 - 5	15 - 6	12 - 6	3 - 6
Eerste vlinder	12 - 7	15 - 7	15 - 7	21 - 7	15 - 7	2 - 7	10 - 7	18 - 6	7 - 7	22 - 6	19 - 7	11 - 6	25 - 6	29 - 7	19 - 7	12 - 7	26 - 7	5 - 8	4 - 8
Begin spuiten	19 - 4	6 - 5	1 - 5	18 - 5	1 - 5	15 - 5	21 - 5	25 - 4	7 - 5	9 - 5	8 - 5	28 - 4	25 - 4	24 - 4	10 - 5	30 - 4	11 - 5	6 - 5	1 - 5

Resultaten en prognose

Blindervangsten in 2008 t/m 2025

Gemeente	stadsdeel	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Sittard-Geleen	Grevenb	113	875	90	91	134	266	154	272	205	356	753	125	37	4	2	3	0	2
Sittard-Geleen	Holtum	15	41	10	13	11	29	13	51	67	30	17	21	3	2	0	0	0	0
Sittard-Geleen	Geleen	5	7	0	7	2	22	10	8	59	13	62	6	3	0	0	0	0	0
Sittard-Geleen	Sittard	24	51	18	57	13	99	35	21	69	58	69	33	39	3	6	2	0	5
Sittard-Geleen	Guttecoven	10	13	4	11	10	22	5	39	56	31	127	19	36	2	4	1	0	2
Maastricht	Boscherveld					2	6	5	4	12	3	45	6	7	2	1	0	0	0
Maastricht	Potteberg					3	2	3	1	3	2	46	6	7	2	0	1	0	0
Maastricht	St.Pieter					18	21	12	9	61	29	120	16	131	2	7	1	1	3
Maastricht	Beatrixhaven					0	2	1	4	12	3	16	2	3	0	0	0	0	0
Maastricht	De Heeg					2	7	3	7	14	9	51	4	11	1	1	0	0	5
Heerlen	Heerlerheide							3	1	54	18	65	16	2	3	0	0	0	5
Heerlen	Meezenbroek							5	1	14	18	53	17	22	2	1	0	1	0
Heerlen	Beitel							2	5	2	2	8	7	11	1	2	1	0	1
Heerlen	Welten							9	2	43	10	46	21	4	0	2	0	0	3
Heerlen	Hoensbroek							3	7	5	5	2	3	6	1	1	0	0	0
		167	987	122	179	195	476	263	432	676	587	1480	302	322	25	27	9	2	26

Vlindervangsten per jaar (2008–2025)

Toekomst

Advies voor 2026

1. Drempel aantal eiken bereikt -> eiken rondom hotspots blijven spuiten
2. Onderzoek blijven uitvoeren om prognoses te maken
1. Voldoende budget reserveren voor eventuele reactieve bestrijding

Gemeente Stein – bestrijding 0 ?!

Bijeenkomst Samenwerkende Gemeenten Zuid-Limburg

Programma:

14u00 – 14u10 : Welkom

14u10 – 14u20 : Project Aziatische duizendknoop

14u20 – 14u30 : Samenwerkende gemeenten Zuid-Limburg – jaarprogramma 2026

14u30 – 14u40 : Dennenprocessierups

14u40 – 14u55 : Evaluatie beheersing Eikenprocessierups 2025 + PVA Programma 2026

14u55 – 15u10 : PAUZE

15u10 – 17u00 : Aziatische hoornaar

Tijd voor koffie met vlaai!
Pauze tot 15.10u

DIS... IST
**SAMENWERKENDE
GEMEENTEN
ZUID-LIMBURG**

SITTARD-GELEEN
19-11-2025

Bijeenkomst Samenwerkende Gemeenten Zuid-Limburg

Programma:

14u00 – 14u10 : Welkom

14u10 – 14u20 : Project Aziatische duizendknoop

14u20 – 14u30 : Samenwerkende gemeenten Zuid-Limburg – jaarprogramma 2026

14u30 – 14u40 : Dennenprocessierups

14u40 – 14u55 : Evaluatie beheersing Eikenprocessierups 2025 + PVA Programma 2026

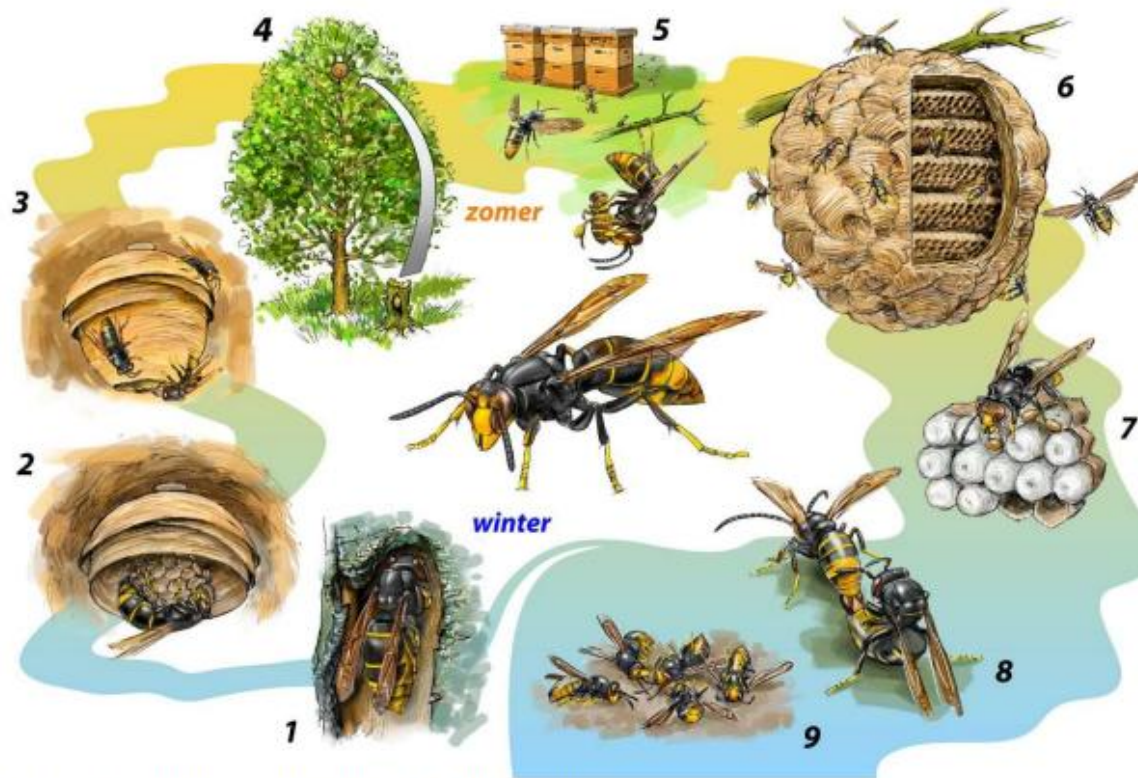
14u55 – 15u10 : PAUZE

15u10 – 17u00 : Aziatische hoornaar

Aanpak Aziatische hoornaar - exoot

Levensloop van de Aziatische hoornaar

Illustratie J. de Rond NaturalMedia ©EIS Kenniscentrum Insecten

Levensloop van de Aziatische hoornaar

1. Overwintering koningin
2. Start voorjaarsnest
3. Eerste werksters op voorjaarsnest
4. Verhuizen naar zomernest
5. Jagende werksters, oa. op honingbij
6. Zomernest (met inkijk op raten)
7. Werkster voert larven in raten
8. Nieuwe koninginnen en mannen vliegen uit en paren
9. Volk sterft uit

Aanpak Aziatische hoornaar - exoot

Start 2025

Eerste ontdekkingen en ervaringen 2025

Start 2026

Wat, hoe, waarom, wanneer

Eerste evaluatie November 2026

Wat doet deze exoot?

- Doet iets met de biodiversiteit
- Tast verschillende aspecten van volksgezondheid aan – alle wespen steken?!
- Moeilijk in te kaderen
- 2025 fase van paniek

Wat hebben we gedaan, hoe hebben we het gedaan,. Eerste herkenbare resultaten, 1ste fase embryo nesten

Vorbereidingen 2026

Verzamelen ervaringen, data, rapporten, stakeholders, do and don'ts, plan van aanpak, beleid, communicatie

Aanpak Aziatische hoornaar

START

Ontdekken wat we wel en niet moeten. Doen, planvorming, verzamelen,

2025

Bestrijden

Evaluatie 2025

Aanpak 2026

Kennisbijeenkomst en -overdracht

Bestrijden / beheersen

Veranderende aanpak

Duidelijke aandachtsvelden

START

2025

Bestrijden

Werkgroep met Provincie, eerste
bijeenkomst Samenwerkende gemeenten
Zuid-Limburg

2026

2027

Bestrijden / beheersen

Actief bestrijden of niet?

Meningen peilen en richting bepalen

Bijeenkomsten stakeholders (imkers, TBO's, GGD,
ministerie, provincie, bestrijders,..)

Aanpak Aziatische hoornaar

Our Mission

Zuid-Limburgse Aanpak Aziatische Hoornaar – 2026 en verder

Onze missie is om als samenwerkende gemeenten in Zuid-Limburg de verspreiding en impact van de Aziatische hoornaar doelgericht, effectief en duurzaam te bestrijden. Dit doen wij door **gerichte monitoring, snelle opsporing en professionele bestrijding**, in nauwe samenwerking met inwoners, imkers, natuurorganisaties en provinciale en landelijke partners.

Wij streven ernaar om de risico's voor biodiversiteit, volksgezondheid, leefomgeving en bestuivende insecten zoveel mogelijk te beperken. Samen bouwen we aan een **regionale, toekomstbestendige aanpak** waarin kennisdeling, innovatie en uniforme werkwijzen centraal staan.

Door gezamenlijk op te trekken, creëren we **efficiëntie, kwaliteit en robuustheid** in onze aanpak. Wij zetten in op duidelijke communicatie, betrokkenheid van inwoners en het versterken van regionale veerkracht, zodat Zuid-Limburg voorbereid is op de verdere ontwikkeling van deze invasieve exoot.

Wij staan voor een veilige, gezonde en biodiversiteitsrijke regio waarin gemeenten samen verantwoordelijkheid nemen en actief handelen tegen de Aziatische hoornaar — nu, in 2026 en in de jaren die volgen.

Aziatische hoornaar:

14 x 10 km -grid kaarten;

Waarnemingen:

5109 in Limburg

Individuen, nesten gemeld

Omgerekend
vertegenwoordigen de
waarnemingen **280.000**
hoornaars

Waarnemingen: Waarnemingen voor 2025

Meldingen op
gemeentensysteem (Fixi,
Buiten Beter, Signaal,...)

Hoe gaan we met de data
om en wie heeft data?

Hoe zetten we data om in
praktijk?

Databeheer, evaluatie

Aziatische hoornaar nesten - Seizoen 2025 - Limburg per gemeente

Gemeente	Gemelde nesten				Waarvan verwijderd				
	Embryo nest	Primair nest	Secundair nest	Totaal	Embryo nest	Primair nest	Secundair nest	Totaal verwijderd	% verwijderd
Beek	3	7	4	14	3	7	0	10	71%
Beekdaelen	4	13	27	44	4	9	6	19	43%
Beesel	1	2	6	9	1	2	2	5	56%
Bergen (L.)		3	7	10	0	3	1	4	40%
Brunssum	6	5	24	35	6	5	19	30	86%
Echt-Susteren	5	18	33	56	5	18	22	45	80%
Eijsden-Margraten	4	8	38	50	4	5	10	19	38%
Gennep	1	2	4	7	1	2	2	5	71%
Gulpen-Wittem	1	5	15	21	1	4	2	7	33%
Heerlen	2	16	65	83	2	12	15	29	35%
Horst aan de Maas	5	14	29	48	5	14	19	38	79%
Kerkrade	2	15	20	37	2	11	3	16	43%
Landgraaf	3	3	10	16	3	3	4	10	63%
Leudal	3	14	28	45	3	12	22	37	82%
Maasgouw	4	6	20	30	4	6	8	18	60%
Maastricht	7	23	115	145	7	23	97	127	88%
Meerssen	3	11	22	36	3	10	4	17	47%
Mook en Middelaar		2	11	13	0	2	4	6	46%
Nederweert	3	11	12	26	3	10	9	22	85%
Peel en Maas	8	17	30	55	8	17	19	44	80%
Roerdalen	4	13	20	37	4	13	19	36	97%
Roermond	6	27	37	70	6	27	37	70	100%
Simpelveld	1	3	2	6	1	3	0	4	67%
Sittard-Geleen	14	43	127	184	14	43	83	140	76%
Stein	6	8	30	44	6	6	18	30	68%
Vaals	1	3	17	21	1	1	7	9	43%
Valkenburg aan de Geul	1	5	9	15	1	4	3	8	53%
Venlo	12	15	68	95	12	15	54	81	85%
Venray	8	7	15	30	8	7	6	21	70%
Voerendaal	1	5	6	12	1	4	0	5	42%
Weert	13	25	47	85	13	25	34	72	85%
Grand Total	132	349	898	1379	132	323	529	984	71%
	100%	93%	59%	71%					

Aanwezigheid mensen en dieren

EXTENSIEVE Ruimte gebruik

-
-
-
-

	Communicatie	Meldsysteem		Opsporen / volgen	vangpot	Nest weghalen
aantal wespen LAAG	—	—		—	—	—
Aantal wespen MATIG	o	—		—	—	—
aantal wespen HOOG	x	o		o	—	o
Steekincident	xx	x		x	—	xx

Aanwezigheid mensen en dieren

MATIG Ruimte gebruik

-
-
-
-

	Communicatie	Meldsysteem		Opsporen / volgen	vangpot	Nest weghalen
aantal wespen LAAG	—	—		—	—	—
Aantal wespen MATIG	o	o		o	—	o
aantal wespen HOOG	x	x		x	o	x
Steekincident	xx	x		x	x	xx

Aanwezigheid mensen en dieren

INTENSIEF Ruimte gebruik

-
-
-
-

	Communicatie	Meldsysteem		Opsporen / volgen	vangpot	Nest weghalen
aantal wespen LAAG	x	o		o	—	x
Aantal wespen MATIG	x	x		x	x	xx
aantal wespen HOOG	xx	xx		xx	xx	xx
Steekincident	xx	xx		xx	xx	xx

COMMUNICATIE-ACTIVITEITEN

-
- o
- x
- xx
- Geen specifieke communicatie-activiteiten noodzakelijk;
- Zorg voor algemene informatie op de website, lokale pers. Plaats eventueel waarschuwbord
- Zorg voor duidelijke algemene informatie op de website en in de lokale pers, plaats indien nodig een waarschuwbord, spoor inwoners aan om overlast te melden en maak meldingen van nesten in bomen, hagen en openbaar groen zichtbaar op de website.
- Zorg voor heldere algemene informatie op de website en in de lokale pers. Plaats indien nodig een waarschuwbord bij de ingang. Spoor inwoners, bezoekers aan om meldingen van wespen en nesten door te geven. Informeer hen ook over wat zij zelf kunnen doen om de plaagdruk te verminderen. Maak locaties van nesten en eventuele steekincidenten zichtbaar op de website en monitor deze om tijdig te kunnen ingrijpen bij escalatie.

Meldsysteem

-
- o
- x
- xx
- Geen melding in meldsysteem noodzakelijk;
- melden van wespen in systeem (in gemeentelijk systeem en of waarnemingen.nl.)
- melden van wespen en nesten, monitoren, beoordelen buiten, steekincidenten altijd melden
- melden van wespen en nesten en incidenten, beoordelen buiten en uitzetten actie, bij steekincidenten omvang beoordelen escaleren, locatie afzetten

Opsporen / volgen

-
- o
- x
- xx
- niets doen
- eenvoudige telling
- wespen merken en nest zoeken
- wespen merken en actief volgen en nest zoeken

Vangpot

-
- o
- x
- xx
- niets doen
- communiqueer plaats incidenteel en pot
- plaats pot en stimuleer bewoners om potten te zetten om mee te monitoren
- Plaats pot en stimuleer bewoners om mee te monitoren en om weg te vangen

Nestweghalen

-
- o
- x
- xx
- geen risico
- beoordeel buiten op risico afstanden zijn acceptabel
- risico is onacceptabel, nest weghalen, plannen voor actie,
- hoog risico, locatie afzetten, bewoners informeren, escaleren veilig stellen van de omgeving, analyseren van omgeving, direct weghalen, meerder steekincidenten

Infobladen Bestrijding 2025

16 bladen liggen nu ter
beoordeling bij deskundigen

CTGB

In Nederland mogen geen
pesticiden gebruikt worden in
de openbare ruimte. Alleen in
spouwmuren.

Beoordeling voorgestelde methoden en middelen ter bestrijding/preventie Aziatische Hoornaar.

Opgesteld door Jules Sondejker, gemeente Sittard-Geleen (penvoerder INFObladen werkgroep Aziatische Hoornaar), juni 2025

Uitleg beoordeling

Benaming	Gebruik Diatomeeënaarde
Middel/Methode	Diatomeeënaarde of celiet is een organogeen sediment dat geheel of voor het grootste deel bestaat uit de skeletjes van eencellige kiezelwieren of diatomeeën . Andere benamingen voor deze grondsoort zijn kiezelnaarde, kiezelgoor, kiezelgoer, bergmeel en infusoriënaarde.
Beschrijving van toepassing en werking	Diatomeeënaarde is een fijn poeder dat bestaat uit gefossiliseerde resten van microscopisch kleine kiezelwieren. Het wordt al langer gebruikt in landbouw, opslag en ongediertebestrijding. In de aanpak van Aziatische hoornaarnesten wordt het poeder via een poederlans in het nest ingebracht. Het komt terecht op het lichaam van de hoornaars en wordt door hen verspreid binnen het nest. De werking berust op het beschadigen van de buitenste vetlaag van het insectenpantser, wat leidt tot uitdroging en sterfte. Het middel werkt zowel op volwassen hoornaars als op larven in het nest.
Effectiviteit	Diatomeeënaarde is doeltreffend wanneer het correct wordt toegepast in een actief nest. Bij droge weersomstandigheden en goed bereikbare nesten is het effect groot: binnen enkele dagen stopt de activiteit in het nest. Het poeder werkt alleen bij direct contact en moet droog blijven om zijn werking te behouden. Toepassing is minder geschikt bij blootstelling aan regen of bij moeilijk toegankelijke nesten.
Schadelijkheid	? Het is?
Veiligheid	Het product is niet giftig voor mensen of huisdieren en vormt geen direct risico voor het milieu. Omdat het gericht in het nest wordt ingebracht, is de kans op nevenschade aan andere insecten klein. In tegenstelling tot chemische bestrijdingsmiddelen werkt diatomeeënaarde fysiek in plaats van chemisch. Dit maakt het geschikt voor gebruik in situaties waarin terughoudendheid met gifstoffen gewenst is.
Wettelijke context	In Nederland is de bestrijding van de Aziatische hoornaar niet gecentraliseerd geregeld. Gemeenten, provincies en bestrijdingsorganisaties hanteren verschillende werkwijzen. Diatomeeënaarde geldt in dit kader als een laag-risico middel en wordt toegepast door gespecialiseerde bestrijders. Het is belangrijk dat gebruikers kennis hebben van de toepassingstechniek en het gedrag van de soort. Voor gebruik in of nabij natuurgebieden of watergangen kunnen aanvullende voorwaarden gelden.
Beschikbaarheid	Diatomeeënaarde is verkrijgbaar via gespecialiseerde leveranciers. Het wordt geleverd onder diverse productnamen. Voor gebruik bij hoornaarnesten is

Infobladen Bestrijding :

- benaming;
- Beschrijving van toepassing en werking;
- Effectiviteit;
- Schadelijkheid;
- Veiligheid;
- Wettelijke context;
- Beschikbaarheid;
- Investerings;
- Opmerkingen;
- Beoordelers;
- Aanbeveling.

Dan hebben we in 2032 een miljard nesten?

Twaalf keer gestoken worden door een Aziatische hoornaar, en je legt het loodje. Aldus een alarmerend bericht in De Limburger over een alarmerend rapport van een gepensioneerd professor die alarm slaat. Niet zomaar een gepensioneerd professor, maar eentje die zijn leven lang al bijen bestudeert. En trouwens ook hobbymatig bijen houdt. Ik zeg dat laatste er even bij, want als er één soort mens is die een gruwelijke hekel aan de Aziatische hoornaar heeft, dan is het wel de imker. Honingbijen zijn een delicatessen voor de Aziata, dus zijn overrompelende opmars gaat ten koste van onze eigen inlandse bij. Die opmars klinkt als een horrorvariant van de extreemrechtse omvolkingsfabels van (tot dinsdag) Kamervoorzitter Bosma. In 2004 kwam er waarschijnlijk een Aziatisch hoornaartje aan in Bordeaux, als illegale migrant op een vrachtschip. Twintig jaar later is half Europa ervan verzeefd. Al valt het in Limburg nog mee; wie hoornaar-jagers met een burn-out wil spreken, moet naar België. Daar zie je door de Aziatische hoornaars de frieten niet meer.

De Nederlandse EIS Kenniscentrum –

De Limburger

Net binnen Regio Sport Media & Cultuur Economie

Aziatische hoornaar groot gevaar voor mens en omgeving, staat in nieuw onderzoek: 'Kind sterft na vijf steken, insect spuit ook gif richting ogen'

Stefan Cillissen

Wetenschappelijk adviseur en voorzitter

14-11-2025, 11:00

Luikecu

Debu

4 regio parkstad

INVASIEVE SOORT

Aziatische hoornaar: 'Ingrijpen kan nog steeds, maar het is vijf over twaalf'

De meest recente cijfers over de opmars van de Aziatische hoornaar zijn ontzuchtend. Op sommige plekken in Limburg werden 32 keer zoveel nesten gevonden als in 2024. De provincie gaat het Rijk om hulp.

MAASTRICHT

Je gaat het voor zien als je het doet hebt. De gekke grote uitgang van de hoornaar is dat het zich op in het Belgische land. Daar zit het begin van de opmars van de hoornaar op een veld, vlakbij het Nederlandse land. Niet zo waar je in het veld, twee keer naar toe.

Waarom dan niet het veldgebied 100%? Dat heeft al gestudeerd.

Voorpagina Nieuws Sport Kijken Luisteren Uit in Zeeland

Lees voor

Natuur moet Aziatische hoornaar stoppen: 'Dit kan generaties duren'

Marj van der Werf 16 september, 19:22 • 3 minuten leestijd

Ongeveer negen jaar geleden werd er net buiten Dordrecht gestudeerd.

Nieuws Sport Agenda Televisie Radio Adverteren Rubrieken Ombudsman Tip ons!

Recordaantal wespennesten en opmars van Aziatische hoornaar: natuur én mens onder druk

De zomer van 2025 zorgt voor uitzonderlijk veel wespoverlast. Door de zachte winter en het warme, droge voorjaar zijn de nesten eerder actief geworden en sneller gegroeid.

Jan Cammeraat 12-08-2025 3 maanden geleden

Verantwoord beleid bij het beheer van de Aziatische hoornaar in Nederland

Jacques J.M. van Alphen
Naturalis Biodiversity Center

NIEUWS

ACTUEEL

DIENSTEN

WERK

Leren leven met de Aziatische hoornaar

De Aziatische hoornaar is een invasieve exoot die in 2017 ons land bereikte. De soort komt inmiddels wijdverspreid voor met name in de zuidelijke provincies en zal niet meer uitgeroeid kunnen worden. Gelukkig blijken de negatieve aspecten van het voorkomen van deze soort minder groot dan vaak geclaimd. Met goede voorlichting en gerichte maatregelen zullen we moeten leren leven met de aanwezigheid van de Aziatische hoornaar. Dit blijkt uit een nieuwe studie van EIS Kenniscentrum Insecten in opdracht van de provincies Noord- en Zuid-Holland.

Sterke toename

Bijeenkomst Samenwerkende Gemeenten Zuid-Limburg

interactieve sessie - ronde 1 (schrijf op 1 geeltje: 1 succes en 1 leerpunt)

Leren van elkaar – Wat werkte wel/niet?

1. Hoe heeft jullie gemeente de AH in 2025 aangepakt?
2. Waarom is er wel of niet bestreden?
3. Welke methode werkte goed of niet?
4. Waar hebben jullie bestreden? Particulier, gemeentelijk, terreinbeheer?

Plenair even doorlopen

Bijeenkomst Samenwerkende Gemeenten Zuid-Limburg

interactieve sessie - ronde 2 (schrijf op de geeltjes 1, 2 en 3)

Inzicht in beleid :

1. Is er binnen de gemeente beleid gemaakt? Ja of nee, geef aan waarom niet.
2. Is er binnen de gemeente budget vrijgemaakt? Ja of nee, ja hoeveel?
3. In hoeverre is de politiek al betrokken bij de Aziatische hoornaar?
4. Is er al een opdracht? Zo ja, wat is die dan?

Plenair even doorlopen

Bijeenkomst Samenwerkende Gemeenten Zuid-Limburg

interactieve sessie - ronde 3

Gezamenlijke visie ontwikkelen (Na elke stelling 2 korte reacties)

1. De bestrijding kan het beste regionaal georganiseerd worden.
2. Gemeenten moeten samen optrekken in communicatie naar inwoners en imkers
3. De provincie moet de regierol nemen.
4. Onze gemeente heeft genoeg kennis en middelen om dit zelf te doen.
5. Samenwerking met imkers is nu nog te vrijblijvend.

Iedereen krijgt 2 kaarten: GROEN = EENS / ROOD = ONEENS

Bijeenkomst Samenwerkende Gemeenten Zuid-Limburg

interactieve sessie - ronde 4 (schrijf op de geeltjes 1, 2 en 3)

Betrokkenheid bij ecologie en lokale samenwerking

1. Hoe werken jullie samen met imkers?
2. Weten jullie hoeveel bijenkasten er bijenkasten er binnen jullie gemeente staan? En waar?
3. Hoe kijken jullie naar de invloed van AH op biodiversiteit?
4. Hoe kijken jullie naar de invloed van AH op de imkers?

Plenair even doorlopen

Bijeenkomst Samenwerkende Gemeenten Zuid-Limburg

interactieve sessie - ronde 5 (schrijf op de geeltjes)

Afsluiting : samen vervolg bepalen

1. Wat nemen we als gemeente mee naar 2026?
2. Waar willen we als gemeente regionaal op samenwerken
3. Wie pakt welke actie op?

Plenair even doorlopen

Een korte lijst met gezamenlijke actiepunten

BIJEENKOMST SAMENWERKENDE GEMEENTEN ZUID-LIMBURG

SITTARD-GELEEN
19-11-2025

Dankjewel en tot de volgende sessie
Jules en Jean-Pierre

